10 13

Q. D. B. V.

DISSERTATIO INAVGVRALIS MEDICO-CHIRVRGI

QVA

OBSERVATIONES CHIRVRGICAS MEDICO PRACTICAS

PRAESIDE

D. MART. GOTTHELF LOESCHERO

PHYS. PROF. PVBL. ORDINAR. MED. EXTRA-OR
EIVSDEMQVE FACVLT. ASSESS. NEC NON SERENISS. DVC.
SAXO-VINAR. PHYSICO PROVINCIALI

PRO LICENTIA

SVMMOS IN ARTE SALVTARI HONORES
LEGITIME CONSEQVENDI

P. P.

GEORGIVS PHILIPPVS Saube

ROTENBVRGO-TVBARINVS

AD DIEM XIII. JUL. A. R. S. MDCCXXIII.

IN AVDITORIO MAIORI

HORIS ANTE ET POST MERIDIEM CONSVETIS

VITEMBERGAE, Literis Viduae Gerdesiae.

DISSERTATIO INAVGVRALIS EXHIBENS

OBSERVATIONES

CHIRVRGICAS MEDICO PRACTICAS.

STudium obſervandi, quod in Arte Salutari inter antiquiores Hippocrates, et inter recentiores Baglivus et Hoffmannus, ſummopere commendaverunt et excoluerunt, nos excitavit, ut, dum in praeſenti Diſſertatio Inauguralis ſit conſcribenda, apud animum conſtituerimus, Obſervationes quasdam Chirurgicas et Medico Practicas exponere. Operae enim pretium fore exiſtimamus, ſpeciminis loco rariores hos caſus cum publico communicare, utpote qui Praxin aeque atque Chirurgiam Medicam optime illuſtrant, et futuro Practico in Medicina facienda apprime ſunt neceſſaria. Nolumus vero hoc noſtrum, quod conficimus, negotium, quoniam ſua luce radiat, multis laudibus extollere, potius ipſam aggredimur rem, nec non noſtras obſervationes, quas ut B. L. aequi bonique conſulat, maiorem in modum rogamus.

OBSERVATIO I.

VULNVS ABDOMINIS PROFVNDVM SINVOSVM ET TORTVOSVM FELICITER CVRATVM.

Vulnera abdominis pro variis viſceribus, quae eius cavitatem occupant, magis vel minus ſunt periculoſa, adeoque Medici, qui de iis in foro pronunciant, ſunt monendi, ne de iis promiſcue et oſcitanter iudicent, et ſi aliquando eiusmodi vulnera ſanantur periculoſiſſima, a particulari ad univerſale argumententur, atque vulnera abdominis lethalia, pro minus mortem inferentibus, novitatis et gloriae ſtudioſi pariter atque cupidi venditent. Vir quidam conſiſtentis aetatis, robuſtusque, enſe de nocte atque de improviſo perfodiebatur ita, ut cum magna ſangvinis profuſione in terram decideret, et inſtar demortui ad ſuos deportaretur. Nos ad ipſum vocati, deprehendebamus, ipſum laborare lipothymiis, anxietatibus praecordiorum, ſummo languore, aliisque gravioribus ſymptomatibus. Quo viſo applicabamus optima excitantia et confortantia, eodemque reſuſcitato, viſitabamus vulnus inflictum cum cautione et decenti induſtria. Illud conſpiciebamus gladio tenuiſſimo et gracili fuiſſe factum, qui ſupra regionem pubis aliquot digitos infra umbilicum penetraverat, atque veſicam urinariam attingens, eiusdemque ſubſtantiam membranoſam exterius laedens, deinde inter interſtitia muſculorum abdominis, per foramen oſſis pubis, muſculosque femoris in ſummo clunium dextrarum ſeſe inſinuauerat, atque orificium vulne-

ris

ris inferius quoad exteriora corporis tendens effecerat. Veſicam vero urinariam fuiſſe laeſam facile coniiciebamus, ex dolore ingenti circa eius regionem, poſt leuiſſimam turundarum in ſuperiori vulneris orificio intruſionem, difficultate urinae, et intenſisſimis circa hoc viſcus cruciatibus. Accedebat febris vulneraria cum haemorrhagiis, deliriis, lipothymiis, graviſſimisque torminibus, quae Symptomata circa diem nonum cum vitae periculo ingraveſcebant. Nos vero animum non deſpondebamus, ſed intrepide in curando, in maximo vitae periculo verſante vulnerato, progrediebamur adeo felici cum ſucceſſu, ut ſenſim paulatimque Symptomata gravisſima periculoſisſimaque remitterent, et per divinam gratiam in totum ceſſarent. Remanebat vero metus exulcerationis ſinuoſae, fiſtulam quam Chirurgi appellare ſolent, propter profunditatem, ſinuoſitatem longisſimi huius et exulcerati vulneris. Verum enim vero et hanc calamitatem decenti adminiſtrata medela ex voto exuperavimus, atque vulneratus in hunc usque diem ſoſpes incolumis, ac ab omni malo liberatus exiſtit, et pancratice vivit. Curatio itaque inſignis huius, et cum ſummo vitae periculo coniuncti vulneris erat talis. Primo nota applicabamus excitantia interna aeque ac externa, nempe aquam apoplecticam nervinamque et vulnerariam noſtram optimae indolis ac virtutis, pro re nata volatilibus et roborantibus acuatam, et iuxta methodum medendi ſedulo admotam. Deinde dedimus Balſamum vulnerarium internum et externum, Decocta vulneraria et ſangvinem purificantia, Eſſentias Travmaticas, Theriacales, Bezoardicas, Balſamicas. Contra febrim in ſpecie Vulnerariam, cum qua maximo cum vitae periculo conflictabatur, propinavimus potio-

tiones ex aquis refrigerantibus, Theriacalibus, Cordialibus et confortantibus, necnon pulvere Pannonico, Cephalico M. Bezoardico Sennerti, contra Caſum reſolvente. Atque quoniam ob vulneris profunditatem, tortuoſitatem et ſinuoſitatem, fiſtulam metuebamus, inter alia etiam iniectiones ex herbis amaris et putredini reſiſtentibus, cum Eſſentia Myrhae, Croci, Balſami Peruviani, vulneraria et Balſamica ordinavimus, non neglectis univerſalibus alterantibus et evacuantibus.

OBSERVATIO II.

SPINA VENTOSA.

Iuvenis ex vulnere in dorſo male curato, incidebat in ulcus fiſtuloſum, quod poſt aliquot tempus a conſolidato vulnere de improviſo et ſua ſponte prorumpebat. Sequebatur Tabes totius corporis ſuccesſiva cum Cachexia et febre hectica, reſpiratio difficilis, ſenſus ponderis in pectore huc illuc decumbentis, languor virium, appetitus proſtratus, et totalis inteſtinorum atonia, ut feces etiam inſcius deponeret, neque quoque poterat lotium rite continere, et per tusſim magnam materiae purulentae tenuioris copiam reiiciebat. In pedibus apparebant tumor oedematoſus, ulcera ſereſcentia cum marginibus et extremitatibus primo rubicundis deinde puniceis et tandem liveſcentibus. Tandem gravisſimis laborabat Symptomatibus, lipothymiis, palpitationibus cordis, anxietatibus praecordiorum, vigiliis, deliriis, usque dum licet praeſtantisſima quotidie acciperet remedia, vitam cum

morte

morte commutaret. Impetrabamus ſectionem Cadaveris demortui, et in pectore conſpiciebamus pulmones ſangvinis cruore turgidos, et maculis formoſis quaſi ornatos. In pericardio inveniebamus lympham craſſam obſcurioris coloris, quae poſt aliquod temporis intervallum inſtar aquae hydropicorum, vel albuminis ovorum corrupti coagulabatur, unde forte cordis motus palpitantes exoriebantur, et ipſa cordis machina nec guttam ſangvinis continebat, et flaccida atque attenuata inveniebatur, multisque referta erat ſcirrheſcentibus tumoribus. Iisdem et ſimilibus ſcirrhis ſcatebant Hepar pariter atque Lien, et haec viſcera infarctu quodam duro et fere lapideo erant diſtenta, bilis vere aquoſa atque iners in veſica fellea continebatur. Inteſtina tenuiora et flaccida, in aqua crasſiori, impura, coagulabili, et foetida quaſi fluctuabant, id quod procul dubio eorum tonum depravabat, et difficultatem retinendi feces producebat, praeſertim cum nervi ex medulla ſpinali huc pertinentes propter ſpinam dorſi exulceratam, excavatamque non faciebant officium. Eandem quippe ſpinam dorſi dum perluſtrabamus, deprehendebamus, ipſam ab ichore contento penitus corroſam, intus cavam atque ferme omni medulla orbatam, ex qua compreſſa materia purulenta per multa foraminula, quibus erat pertuſa, promanabat, quam potisſimum in cavitate Thoracis fluctuantem obſervabamus, quae diſpnoeam adiuvante cruore ſangvinis in pulmonibus reſtitante, uti ſupra indicavimus, efficiebat.

OBSER-

OBSERVATIO III.

NYCTALOPIA SEV VISIO IN LVCE PLENA DOLENS, ET IN TENEBRIS INTEGRA.

Hunc affectum et ſtatum viſionis praeternaturalem in multis aegrotantibus, maxime in aetate teneriori conſtitutis, obſervavimus. Liceat itaque, ſpeciminis loco, unicum tantummodo in medium proferre exemplum. Puer novem et quod excurrit annorum, lucem meridianam non tantummodo fugiebat anxie, verum etiam, ſi eandem aſpicere neceſſe habebat, ipſam nulla ratione ferre poterat, ſed latibula et loca quaerebat obſcura, in quibus melius ſe habebat, oculorumque acie haud vulgari obiecta contemplabatur. Oculi vero ſubinde, praecipue luce ſerena collacrymabant, et in tunica albuginea rubedine erant tincti. Cauſa huius morbi erat oculorum conſtitutio tenerior, pupilla nimis ampliata, et humor acris ac ſeroſus in oculorum ſubſtantia pariter atque circa eam turgens. Namque lux clara et ſerena nimium per teneriores oculos, et in maiori copia per pupillam ampliorem et laxiorem penetrabat in oculos, ibidemque lympham acrem exſtimulabat, atque intolerantiam lucis nec non dolores in iisdem excitabat. Quapropter curam huius aegrotantis ita feliciſſimo cum ſucceſſu adornabamus. Primo enim dedimus optima antiſcorbutica, nempe Eſſentiam Lignorum, Tincturam antimonii, Eſſentiam Cephalicam, Rorismarini, Ligni Aloes, pulveres tem-

temperantes ex Cryſtallo, lapidibus cancrorum, antimonio diaphoretico, terra foliata Tartari, Cinnabari et oſſibus ſepiae, ſpecies pro Thea ex herbis antiſcorbuticis et ophtalmicis. Inter purgantia mira praeſtabat Elixirium noſtrum purgans, et Tragaea ex pulvere gialappae, reſina ſcammonei et Elaeoſacharo aniſi. Externe collyria applicavimus, ex aqua Chelidonii maioris, florum cyanos, roſarum, quibus pro indicantium ſvaſu Tutiam praeparatam, Vitriolum album, Sacharum canarienſe et Saturni, aliaque admiſcuimus. Imperavimus etiam Veſicatoria, et praecautionis fine, iuxta methodum Chirurgicam, adminiſtrare fonticulum.

OBSERVATIO IV.

VULNVS CAPITIS EXPLOSIONE BOMBARDAE MINORIS EIVSDEMQVE GLOBVLIS PLVMBEIS MINORIBVS SVMMA VEHEMENTIA INFLICTVM, FELICITER CVRATVM.

Vir quidam in aetate confirmata conſtitutus, de improviſo obvius erat, ictui vehementisſimo ſclopi infeliciter exploſi, atque eodem affectus in terram concidebat inſtar demortui, absque omni ſenſu et motu cum enormi haemorrhagia narium, aurium et faucium, et fere totius faciei, quippe quam capitis anteriorem partem, maxime vero frontem ictus ſclopeti occupabat. Interius

cerebrum ſine dubio vehementer erat commotum, id quod ex procidentia in terram, aphonia, animi deliqviis, ſtillicidio ſangvinis per aures et nares ſatis ſuperque apparere poteſt, inprimis quoniam Lipothymiae per multas horas absque intermisſione durabant. Iis vero poſt applicationem praeſtantisſimorum medicamentorum remittentibus, et tandem penitus ceſſantibus, ſuccedebat febris vulneraria, haemoptyſis, difficultas reſpirandi, dolor capitis ingens, isque profundus, inter quae gravisſima Symptomata etiam inſultus epilepticos, ſingultum et vomitus obſervabamus. Facies ex hoc vulnere ita intumeſcebat, ut naturalem eiusdem delineationem nemo cognoſcere potuiſſet. Globuli minores ſclopeti profundius ſeſe inſinuaverant, et poteramus in inquiſitione vulneris ſtylo cranium tangere denudatum, ac in eodem foveas et depresſiones facile deprehendere. Huic vulnerato ſequenti ratione medicinam faciebamus. Ante omnia eidem venam incidere curabamus, et poſtea ſequentia propinabamus remedia, nempe Eſſentiam Vulnerariam, Theriacalem, Myrhae, Succini, Croci, Liquorem cornucervi ſuccinatum, Spiritum Bezoardicum, potiones ex aqua ceraſorum, ſambuci, florum Tiliae, rubi idaei, prophylactica Sylvii, Theriacali frigida, cordiali H. S. aceto ſtillatitio, Cornucervi philoſophico, lapidibus cancrorum, Ebore ſine igne, dente equimarini, margaritis praeparatis, Coralliis, Unicornu, pulvere bezoardico Ludovici, epileptico, marchionis, Specifico Cephalico Michaelis, cinnabari, Spermate ceti, pulvere contra caſum, ſuccino. Porro miſturam ex aqua Chaerefolii, Veronicae, foeniculi, Magneſia alba, pulveres ex lapidibus

per-

percarum, mandibulis lucii piſcis, cinnabari, arcano duplicato, nitro antimoniato propinavimus. In potu et iuſculis commendabamus frequentem uſum Gelatinae cornu cervi et Eboris, aliaque quorum uſus ex Praxi ſatis notus. Externe deraſis capillis capiti admovebamus Spiritus reſolventes, Spiritum Vini Camphoratum, lumbricorum, ungventum nervinum cum oleo deſtillato ruthae, ſuccini, Lavendulae, Rorismarini, nec non camphora acuatum. Fomentationes conficiebamus ex radice altheae, poeoniae, iridis florentinae, herba ſcordii, maioranae, betonicae, ſalviae, ſummitatibus ruthae, floribus Chamoemeli et Sambuci, cum aqua et vino pro indicantium ſvaſu in ſacculis applicandis. Inter uſum horum remediorum et poſt eum purgantia, ſcilicet Pilulas noſtras polychreſtas egregias, ſpeciesque pro decocto laxativo ordinavimus, et omnem curationem Cephalicis et ſangvinem purificantibus abſolvimus. Inflammationem faciei curavimus Epithematibus contra Inflammationem uſualibus, ex lapide medicamentoſo, Bolo, ceruſſa, lithargyrio, camphora, vel ſpiritu vini camphorato, ſacharo et Magiſterio ſaturni, aqua ſolani, florum ſambuci, calcis vivae. Vulnera minora a globulis ſclopeti, digeſtivis balſamicis tractavimus, et ſpeciatim iis in locis ubi veſtigia pulveris pyrii reperiebamus, mucilaginem ſeminis Lini et cydoniorum cum Magiſterio plumbi, ſummopere fuiſſe proficuum novimus, nec non fomentationes ex radice liliorum alborum, ſemine lini, floribus verbaſci et ſambuci.

OBSERVATIO V.

AMPVTATIO PEDIS GANGRAENA CORRVPTI FELICI CVM SVCCESSV PERACTA.

Iuvenis ſeptendecim circiter annorum Pernione laborans, et hunc morbum non curans, in pede ſiniſtro, ita poenas ſuae negligentiae dabat, ut Pernio in Gangraenam et Sphacelum cum periculo vitae degeneraret. Quoniam itaque dum ad hunc Iuvenem curandum, cognati miſericordia commoti nos invitabant, videbamus hic adeſſe Gangraenam conſummatam atque perfectam, et quidem eius medelam internis aeque externis ſedulo inſtituebamus remediis, ſed omnia fiebant fruſtra ob Sphacelum in ſummo gradu, et membri affecti iam praeſentem putredinem. Ideoque nihil amplius erat reliquum, quam membri Sphacelati amputatio, antequam Gangraena etiam reliquas corporis partes cum periculo vitae aggrederetur. Diffiteri enim non poſſumus, iam adfuiſſe calorem praeter naturalem, inquietudines, vigilias, ſitim aliaque peſſima indicia. Quapropter enſe reſcindendam eſſe exiſtimavimus partem hanc corporis pene demortuam, ne reliquae atque adhuc ſincerae traherentur in conſenſum, atque hoc negotium ſequenti conficiebamus modo. Aegrotum enim poſt uſum conſvetorum medicamentorum, cibo et potu confortante et generoſo corroboratum, ut operationem hanc eo melius ferre poſſet, in ſedili uti decet

decet collocabamus, de hinc cutim ſanam et adhuc integram cum carne ſubiecta, ſurſum trahebamus, et ad duorum circiter digitorum transverſorum latitudinem ſupra locum incidendum, vinculo fortiori et torculari inſtrumento Chirurgis recentioribus probe noto, partem amputandam arcte conſtringebamus. Quibus peractis infra hanc deligationem, et inarticulationem osſis tibiae et fibulae cum oſſe femoris, cultro falcato et rite acuato celeriter pedem in orbe diſſecabamus, perioſtiumque illico ab oſſe abradendo ſeparabamus, atque quoniam duplex os occurrebat, carnem muſculoſam intermediam ſimul removebamus. Deinde oſſa ſerra acutiori praeſcindebamus, vaſis ſangviferis maioribus diſſectis, intrudebamus turundas pulvere ſtyptico optimo imbutas, carnem poſtea et cutim ſurſum retractam, uti ſupra diximus, applicabamus vulneri facto, eidemque pulverem ſtypticum et glutinantem largiter inſpergebamus, et inſuper magnam copiam fungi ſtyptici lippis etiam et tonſoribus noti applicabamus, vulnusque hoc amplum, veſica robuſtiori, Emplaſtris ſtypticis, defenſivis, et faſciis rite deligare et munire iubebamus. Haemorrhagia quam alii in amputatione artuum adeo timent, atque ad eam ipſam impediendam etiam cauteria actualia applicare ſvadent, erat admodum exigua, id quod Torcularis decens applicatio efficiebat. Atque hoc pacto periculoſam ſatis hanc operationem chirurgicam, feliciter per divinam gratiam ad finem perducebamus, hominemque hunc miſerrimum e mortis faucibus eripiebamus, ita ut in praeſenti vulnere rite conſolidato, gangraenam amplius non timeat, ſed ſatis bene ſeſe habeat.

OBSEEVATIO VI.

STRVMARVM CVRATIO PER RESOLVENTIA.

Strumae ſunt Tumores colli anterioris duri et renitentes, enormes et fere monſtroſi, a lymphatico humore viſcido, craſſo, tenaciori, et quaſi lapideſcente glandulis inhaerente, easdemque replente. Harum Curatio varia traditur ab auctoribus, quidam quippe easdem per ſpecifica et Euporiſta curare contendunt, nempe Radice ariſtolochiae rotundae, ſuccisæ, bryoniae, Scrophulariae, cineribus ſpongiae marinae, ſpongia recenti cum cereviſia cocta, et ejusmodi pulvis ſpecificus etiam praeſcribitur in Pharmacopoea Auguſtana: Alii easdem per emollientia removere cupiunt: alii per corroſiva illas removere ſtudent etiam arſenicalia, quae tamen methodus periculo eſt plena. Adhuc alii ligamenta fortiora ſuadent, vel applicationem manus Regis Galliae. Quidam etiam eas per ſectionem et exſtirpationem curare allaborant, quam tamen operationem non temere inſtituendam cenſet, *Iohannes Munnicks Cheirurgia ad Praxin hodiernam adornata.* Nos eiusmodi Tumores brevi temporis intervallo ſequenti modo primo ſenſim paulatimque imminuimus, et tandem prorſus discusſimus. Namque interne dedimus Tincturam antimonii ex eius ſulphure praeparatam, et Rhabarbaro acuatam, vel eius loco Clyſſum antimonii rite elaboratum, inter-

interpolavimus etiam Spiritum noſtrum bezoardicum, ſal volatile oleoſum Sylvii, nec neglեximus purgantia cum mercurio dulci permiſta, ipſaque lignorum decocta et infuſa, ubi radicem bardanae efficaciſſimam fuiſſe deprehendimus. Externe Tumores hos duriſſimos oleo noſtro polychreſto, cum oleo philoſophorum aucto principio illinire iuſſimus, quod partim leniter emollit, partim etiam discutit. Poſtea vero ſtrumam fricare imperavimus ſpiritu noſtro nervino, atque haec remedia maxime luna decreſcente applicavimus, quoniam obſervavimus, easdem melius operari ſi luna verſatur in decremento, quam quando creſcit, et ratione illuminationis augmentatur. Imo ipſa ſtruma, Luna creſcente ſenſibiliter etiam absque remediorum applicatione, in maiorem excreſcit molem, atque quando Lunae ſplendor decrementa capit, etiam imminuitur. Atque ea propter, quoniam Vermium medendi methodus majori et feliciori cum ſucceſſu, in ſimili lunae mutatione medicamenta ordinat, et in ſtruma quoque ſideris huius nocturni efficacia, ſatis apparet et experientia confirmatur.

OBSERVATIO VII.

VLCVS PVLMONVM THORACEM PERFORANS.

Verbis vix ſatis exprimi poteſt, quanta ſit exulcerationis in tenerrima et molli pulmonum compage vis ac potentia, quippe quae non tantummodo liquorem vitalem

lem purpureum vitio ſuo contaminat, atque beneficio eius circuitus totum corpus pervadit, illudque ſenſim paulatimque calore hectico ſummoque langvore conficit ac conſumit; verum etiam aliquando, verſus exteriora tendit ipſumque pectus corrodit. Hoc cum magno ſuo damno expertus eſt Vir quidam conſiſtentis aetatis, ille per longum ſatis temporis ſpatium phthyſi pulmonali laborans, eandemque negligens, tandem ſentiebat levem pectoris tumorem, qui poſt modum ac ſi ſpatia intercoſtalia perforata fuerint, et Paracenteſi tractata, in exulcerationem prorumpebat. Huic quidem morbo occaſionem dederat etiam moeror quo angebatur, ex rerum domeſticarum miſerrimo ſtatu, propter quem ferme in melancholiam inciderat. Hoc vero ulcus Thoracis, ex ulcere pulmonum phthyſico fuiſſe ortum, atque cum eodem magnam habuiſſe communicationem, facile poteramus deprehendere, quoniam ſimilem foetorem, qui ex ulcere pectoris exſpirabat, etiam per exſpirationem reddebat. Quo loco in mentem venit recordari, *Baglivum Praxi Medica* commendare Paracenteſin Thoracis in hac pulmonum exulceratione, Medicosque excitare, ut ulcus hoc phthyſicum per iniectiones balſamicas, putredini ulceris reſiſtentes, abſtergentes et conſolidantes peracta pectoris vulneratione conſolidare allaborent. Hanc vero medicinam faciendi rationem lubentes in medio relinquimus, atque cum Chirurgia infuſoria et ſimilibus operationibus pari paſſu ambulare, et ancipitem eſſe ſalvo tamen aliorum iudicio, arbitramur.

OBSER-

OBSERVATIO VIII.

POLYPVS PVLMONVM EXPECTORATIONE REIECTVS.

Foemina primipara ingenti partus labore defatigata, et usque ad ſuffocationem difficultate reſpirandi ſaepius exagitata, poſt diem tertium expectoratione laborioſiſſima, atque cum ingenti et enormi Haemoptyſi, nec non periculo ſuffocationis, reddebat concretum quoddam fibroſum multis pedibus inſtructum. Ex hac vero ſangvinis profuſione, polypique excretione, inſigne percipiebat levamen in ſpiritu per pulmones ducendo. Merito igitur habemus excreſcentiam hanc multis pedibus gaudentem, pro polypo, eundemque in pulmonibus haeſiſſe, facile oſtendit eiusdem excretio poſt antecedentem difficultatem ſpirandi, largior et tantum non enormis Haemoptyſis. Atque hic quidem polypus procul dubio per longum temporis intervallum in pulmonibus latuit, in partu vero difficili, in quo propter conatum enitendi, ſpiritum vehementer cohibere neceſſe habebat parturiens, e loco ſuo et ſede commotus, qua data porta prorumpebat. Hoc enim naturae humanae in more eſt poſitum, ut ſaepe in ſtatu praeter naturali aliquid extra naturae ordinem moliatur, et vias inuſitatas quaerat. Ita experientia conſtat quotidiana in Empyemate, materiam purulentam, per alvum atque vias urinarias fuiſſe excretam. Cui *Bartholinum de inſolitis partus viis* conſulere placue-

cuerit, inveniet naturae miracula in negotio partus naturalis ſaepe numero obvia. Obſervavimus etiam eiusmodi polypoſam concretionem in pulmonibus equi, quam iuxta ductus et formam bronchiorum poteramus extrahere ex iisdem absque omni haemorrhagia. Conſervamus de quo ſupra diximus, inſignis longitudinis polypum, curioſitatis cauſa in liquore, eundemque unicuique demonſtrare poſſumus. Curationem vero integram huius caſus hic apponere, hic ubi brevitatis ſumus ſtudioſi, forſan nimis prolixum foret, quapropter tantummodo monemus, Balſamum noſtrum Pectorale huic aegrotanti ſummopere fuiſſe proficuum, et vaſa pulmonum dilacerata ab eruptione polypi egregie conſolidaſſe, quoniam haec aegrotans, licet moleſtiam in reſpiratione, etiam per aliquot annos ante partum perceperat, nunc liberrime reſpirat, et ab omni malo liberata optime vivit.

OBSERVATIO IX.

HALO SEV CORONA SOLIS HIS DIEBVS A NOBIS OBSERVATVS NON EST FEBRIVM PETECHIALIVM PRODROMVS.

Die octavo Menſis Iunii, Sol cingebatur ingenti atque ſumme notabili Halone, in cuius centro, hoc lucidum ſidus radiis obſcurioribus exſplendeſcebat, ſpatium vero inter ſolem et coronam replebatur nube craſſa, denſa et opaca. Ipſa vero corona inſtar Iridis erat colorata, quos colores linteis tenuioribus, ſericeis, nigricantibus, nec

nec non in vaſis maioribus aqua pura et ſimplici plenis, accuratius poteramus contemplari, quam oculis nudis, utpote qui ſolis ſplendorem aegre plerumque ferre posſunt. Apparebat hoc phaenomenon in coeli regione meridionali et nobis verticali, ab hora decima matutina, usque ad ſecundam pomeridianam, qua inſtante ſenſim evaneſcebat, haloque principio verſus orientem, deinde etiam occidentem Solem diſſipabatur atque disrumpebatur. Quoniam Praelectiones noſtrae Phyſicae Experimentales etiam in illud incidebant tempus, poteramus hanc notabilem ſolis Coronam, coronae nos tunc temporis cingenti Honoratiſſimorum DN. Commilitonum iucundiſſimo ſpectaculo demonſtrare, qui omnes cum admiratione eandem intuebantur. Poſtea vero multa de hoc Phaenomeno in noſtra urbe circumferebantur, multique qui illud non viderant, huius rationem et cauſas ex nobis ſciscitabantur, operae itaque pretium fore exiſtimavimus, illud hoc loco data occaſione opportuna, dum in ſtudio obſervandi medico verſamur memoriae prodere, et poſteritati relinquere. Rarius enim ejusmodi Halones ſolis obſervantur, qui alias circa Lunam frequentius, nec non circa Planetas Iovis et Veneris apparent. Cauſa vero eiusdem, ſunt radii ſolis in nube opaca et denſa hoc ſidus cingente, retardati, concentrati et refracti, adeoque circulo circa ſolem lucido et coloribus ornato conſpicui, quam noſtram opinionem, ſi per concatenata quibus devincti ſumus negotia licuerit, peculiari opuſculo uberius exponere, et experimentis illuſtrare apud animum conſtituimus. Quantum equidem nobis conſtat, ſimilis corona ſolis, hic loci per multos bene annos

non

non comparuit, atque uti ex annalibus Vitembergenſibus poteſt confirmari, nec ſuperiori ſeculo curioſi illam obſervarunt, ſed ſeculo hoc antecedente. Menſe enim Martii anni 1592. horis matutinis etiam noſtri maiores talem cum ſtupore videbant ſolis coronam, et varia exinde ominabantur. Antiquiſſimi eiusmodi halonem vel plane non, vel rariſſime obſervarunt. Epicurus enim, ſi *Sturmio in Phyſica Hypothetica novisſime edita* credimus, tantum de Halone Lunae loquitur, in ſuis ſcriptis. *Seneca Qvaeſt. Nat.* eundem a quibusdam ex Graecis prorſus negatum fuiſſe aſſeverare non dubitat, atque *Ariſtoteles de Meteoris* lunarem equidem Halonem crebro contingere, ſolarem vero perraro exiſtimat. Si aliquis ex nobis ſcire cupit, num hactenus allata Solis corona, utpote quae rarius omnino eſt conſpicua, mala quaedam praeſagiat, eidem utpote in fine huius diſſertationis Inauguralis conſtituti breviter reſpondemus, nos equidem hoc phaenomenon nec febrium malignarum et petechialium, nec incendiorum quaſi fuiſſe indicium, uti equidem quidam opinantur auctores, et opinionem ſuam experientia confirmare volunt. *vid. Scheuchzerus Hiſt. Natur-Helvet. Tom. III. p. 91.* ſed aliqualem ſicciorem aeris temperiem portendiſſe, quam ſecuturam in noſtris Lectionibus monebamus, id quod aſſertum etiam experientia confirmavit.

T A N T V M.